

reële uitwerking was, dat in het militaire apparaat de zenuwachtigheid steeds groter werd, dat wat aan militaire krachten beschikbaar was, tot op zekere hoogte tegen een imaginaire vijand ingezet werd in plaats van tegen de Duitsers en dat de vermeende Vijfde Colonnisten bij duizenden hardhandig gearresteerd werden.

Arrestaties en interneringen

Op vrijdag 10 mei was het tot de eerste arrestaties en interneringen gekomen. Men was toen uitgegaan van de door de procureur-generaal opgestelde arrestatielijsten; die lijsten had men evenwel spoedig uit het oog verloren. Hoeveel Duitsers, NSB'ers en andere verdachten in totaal tijdens de meidagen opgepakt werden (wij zullen hier wederom niet alleen de 11de mei behandelen maar ook de volgende dagen), staat niet vast. Procureur-generaal van Thiel die in Noord-Holland en Utrecht ruim achthonderd te interneren personen op zijn lijsten had staan, kreeg 'voor het ressort Amsterdam alleen' met tienduizend gearresteerden te maken van wie hij er 'na schifting' vijf-en-zestig honderd liet opsluiten¹ – ook dat waren slechts schattingen en de 'schifting' kan niet veel om het lijf gehad hebben. Vrij veel mensen werden opgepakt uitsluitend doordat zij om de een-of-andere reden opgevallen waren, hetgeen bij de heersende angst voor de Vijfde Colonne voldoende was om gevangelijk weggevoerd te worden. Zo werden in Utrecht op 12 mei de vrouw van de dichter Martinus Nijhoff en een Engelse vriendin ingerekend (vermoedelijk hadden zij op straat Engels gesproken) in wie men als vrouwen verklede Duitse parachutisten gezien had.² Hoeveel Duits-Joodse vluchtelingen gearresteerd werden, is niet bekend – en er zullen nog wel meer nodeloze, ja zinloze arrestaties verricht zijn. Intussen staat wel vast, dat het gros der geïnterneerden gevormd werd door leden van de NSB en door Rijksduitsers.

In Rotterdam bleef het gebouw 'De Doelen' als een belangrijk verzamel-punt van gearresteerden in gebruik. Op 11 mei werd daarnaast het stoomschip 'Baloeran' van de Rotterdamse Lloyd dat in de Maas opgelegd was, als gevangenendepot in dienst gesteld. De rantsoenen waren er 'schamel', minstens één der geïnterneerden werd 'door minder marinepersoneel her-

¹ Getuige J. A. van Thiel, *Eng.*, dl. I c, p. 203. ² Ter Pelkwijk: 'Utrecht in de meidagen van 1940', *Jaarboekje Oud-Utrecht*, 1949, p. 141.